

HAYVAN ÇİFTLİĞİ

BİR MASAL

GEORGE ORWELL

İngilizceden Çeviren

ŞEBNEM NANTU

HECE YAYINLARI

I

Beylik iftliği'nin sahibi Bay Jones, gece olduğunda tavuk kmeslerini kilitlemişti; amma tavuk giriş çıkış deliklerini kapatmayı hatırına getirmeyecek kadar sarhoş idi. Fenerinin ışık çemberi bir o yana bir bu yana dans edip dururken avluyu yalpalayarak geçmiş, arka kapıda postallarını fırlatıp atarak, kendisine bulaşıkhanedeki fııdan son bir bardak bira çektikten sonra Bayan Jones'un çoktan horuldamakta olduğu yatağa yollanmıştı.

Yatak odasındaki ışık sner sönmez, çiftlik binalarının dört bir yanında kıpırtılar ve çırpınış sesleri alıp başını gitmişti. Koca Reis'in, Orta-Beyaz domuz ödüllü, evvelki gece garip bir rüya görmüş olduğu ve bunu öteki hayvanlara anlatmayı arzu ettiği söylentisi gün boyu kulaktan kulağa yayılmıştı. Bay Jones tehlike arz etmeyecek bir şekilde ayakaltından çekilir çekilmez, bütün bir ahalinin büyük ahırda toplanmasına karar verilmişti. Koca Reis (her ne kadar yarışmada Willingdon Gzeli adı altında teşhir edilmiş olsa da kendisi her daim bu adla çağrılırdı) iftlikte öylesine muazzam bir sayđı görürdü ki bütün ahali, onun lüzumlu olarak ne kelimedeceğini duymak uğruna bir saatlik uykularından fedakrlık etmeye dnden razı olurdu.

Büyük ahırın bir kenarında, bir tür yükseltilmiş bir kürsüde, Reis samandan yatağına, kirişten sarkan bir lambanın altına çoktan kurulmuştu bile. Reis, on iki yaşındaydı ve son zamanlarda epeyce şişman bir hl almıştı lakin uzun, sivri dişleri asla kesilmemiş olmasına rağmen bilge ve yüce gönüllü görünümü onu hâlâ heybetli kılıyordu. Çok geçmeden öteki hayvanlar gelmeye başlayıp, her biri farklı adetleri gereğince rahatça bir yer buldular. Evvela  köpek Bluebell, Jessie ve Pincher ve ardından öbür domuzlar gelip kürsünün önündeki samanın içine hemencecik yerleşiverdi. Tavuklar pencere kenarlarına tünemiş, güvercinler kirişlere uçmuş, koyun ve inekler domuzların

arkasına yatmış ve geviş getirmeye koyulmuşlardı. İki yük beygiri, Boxer ve Clover birlikte gayet ağır adımlarla, samanın içinde gizli kimi ufak hayvanların olma ihtimaliyle kocaman, kıllı, koca toynaklarını muazzam bir dikkatle yere basarak içeri girmişlerdi. Clover, orta yaşa gelmekte olan şişman ve iri yarı anaç bir kısrağ olup, dördüncü tayını doğurduktan sonra eski endamına tam olarak kavuşamamıştı. Boxer, neredeyse iki metre boyunda ve iki yetişkin at bir araya gelmişçesine güçlü kuvvetli idi. Burnundan aşağı uzanan beyaz çizgi ona bir nebze bön bir görünüm veriyordu ve doğrusu birinci sınıf bir zekâdan yoksundu ama karakter sağlamlığı ve muazzam bir iş gücü hasebiyle herkesçe saygı görürdü. Atlardan sonra beyaz keçi Muriel ve eşek Benjamin geldi. Benjamin çiftlikteki en yaşlı ve en asabi hayvan idi. Nadir konuşurdu ve konuştuğunda bu ekseriya alaycı bir kelam etmek maksadı ile olurdu. Örneğin, Yaratıcının ona sinekleri uzak tutmak için bir kuyruk bahşettiğini söyler amma ve velakin ne kuyruğu ne de sinekler olmasın dilerdi. Çiftlikte ömrü billah yüzü gülmeyen yegâne hayvan idi. Sebebi sorulacak olursa, ortada gülecek hiçbir şey görmediğini söylerdi. Hâl böyle iken, açıkça kabul etmese de Boxer'a düşküncü; ikisi çoğu zaman pazar günlerini meyve bahçesinin ötesindeki küçük çayırda geçirirler, yan yana tek kelam etmeksizin otlayıp dururlardı.

İki at yere uzandığında, analarını kaybetmiş olan ördek yavruları sıralanmış vaziyette ahıra girip, halsizce ciyaklayarak, çiğnenmeyecekleri bir yer bulmak için oradan oraya dolaşıp durdular. Clover, kocaman ön ayağı ile onların etrafında bir tür duvar oluşturdu ve ördek yavruları onun içine yuvalanıp derhal uykuya daldı. Son anda ahmak, sevimli; Bay Jones'un at arabasını çeken ak kısrağ Mollie, zarafetle kırıtıp, bir parça şeker çiğneyerek teşrif etti. Öne yakın bir tarafta yerini alıp; beyaz yelesini, kırmızı kurdeleler ile örülü olduğuna dikkati çekmek umuduyla sallamaya başladı. Nihayet kedi gelerek, her zamanki gibi en sıcak yer için etrafına bakınıp, sonunda kendisini Boxer ile Clover arasına sıkıştırıverdi; ardından da Koca Reis'in söylevi boyunca ettiği tek bir kelama dahi kulak vermeksizin orada

memnun memnun mırıldayıp durdu.

Arka kapının ardında bir tünek üzerinde uyuyan evcil kuzgun Moses haricindeki bütün hayvanlar artık huzurda bulunuyordu. Koca Reis bütün ahalinin rahatça kurulup, can kulağıyla dinlemek üzere bekleştiklerine kanaat getirince boğazını temizleyip söze başladı:

“Yoldaşlar, dün gece gördüğüm garip rüyayı zaten duymuş bulunuyorsunuz. Amma velakin rüya mevzusuna sonradan geleceğim. Evvela değineceğim başka bir mesele var. Yoldaşlarım, zannımca artık sizinle geçireceğim çok fazla ayım kalmadı ve ölmeden evvel, edindiğim derin bilgeliği size aktarmanın vazifem olduğu hissiyatı içerisindeyim. Uzun bir ömür geçirdim, ahırdaki yerimde yalnız uzandığımda düşünmek için bir hayli vaktim oldu ve kanımca size şöyle diyebilirim ki bu dünya düzenine, yaşamakta olan her hayvan kadar vakıf oldum. Sizinle konuşmayı arzu ettiğim mevzu bununla alakalıdır.

Şimdi yoldaşlar, bizim bu yaşamımızın doğası nedir? Haydi, gelin, yaşantımızla yüzleşelim: Hayatımız sersefil ve de kısacık ömrümüzde eza çekerek canımızı dişine takıp çalışmaktan ibaret. Dünyaya geldikten sonra bizlere ancak bedenimizin nefesine kâfi gelecek kadar yiyecek layık görülüyor ve aramızda gücü yetenler son zerresi kalıncaya dek çalışmaya mahkûm edilmiş. Tam da faidemizin tükenip gittiği an dehşet verici bir şekilde acımasızca katlediliyoruz. İngiltere'deki hayvanlar, bir yaşına bastuktan gayrı saadetin yahut boş zamanı olup istirahat etmenin anlamından bihaberdir. İngiltere'de hiçbir hayvanın özgür olması mevzubahis olamaz. Bir hayvanın hayatı sefalet ve kölelikten ibarettir: Bu, yalın gerçekliktir.

Bu durum, sadece doğa düzeninin bir parçası mıdır? Bu vaziyet bizim topraklarımızın, üzerinde yaşayanlara layık bir hayat sunmaya gücü yetmeyecek kadar verimsiz olmasından mı kaynaklanmaktadır? Hayır, yoldaşlar, binlerce kez hayır! İngiltere toprakları verimlidir, iklimi fevkaladedir; şu an onun üzerinde yaşayanlardan inanılmayacak kadar katbekat fazla hayvana bol bol yiyecek sunabilme imkânına sahiptir. Bu bizim tek çiftliğimiz bir düzine ata, yirmi ineğe, yüzlerce

koyuna bakabilir ve hepsi de şimdi bizim neredeyse aklımıza hayalimize sığmayacak bir rahatlık ve haysiyet içre yaşar gider. Öyle ise bizler niçin bu işler acısı durumunda yaşamayı sürdürmekteyiz? Sebep, emeğimizin bütün ürününün neredeyse hepsinin âdemoğulları tarafından bizden çalınmış olmasıdır. İşte, yoldaşlar, bütün dertlerimizin dermanı burada gizlidir. Bu tek bir kelime ile özetlenebilir: İnsan. İnsanoğlu bizim tek hakiki düşmanımızdır. İnsanı sahneden silin, açlık ile korkunç iş yükünün kaynağı ebediyen hükümsüz kalacaktır.

“Âdemoğlu, üretmeden tüketen tek yaratıktır. O süt vermez, yumurtlamaz, saban sürmekten aciz olacak denli güçten mahrumdur, tavşanları yakalayacak kadar süratli koşamaz. Hâl böyleyken, insanoğlu tüm hayvanların efendisidir. Onları işe koşar, onlara ancak acıdan ölmeyecek kadar bir lokmacık yiyeceği verir ve geri kalanının hepsini birden kendine saklar. Bizim emeğimiz toprağı sürer, gübremiz onu verimli kılar; gel gör ki tek birimizin dahi bir deri bir kemikten gayri sahip olduğu bir zırnık bile yoktur. Siz karşımda duran inekler, geçen sene boyunca kaç bin kilogram süt verdiniz? Ve gürbüz buzağılar yetiştirmesi için gerekli olan o süte ne oldu? Her bir damlası düşmanlarımızın boğazından geçip gitti. Ve siz tavuklar, geçen yıl kaç yumurta yumurtladınız ve şimdide dek onlardan kaç civciv çıktı? Geri kalanların hepsi Jones ve adamlarına para kazandırmak için pazara götürüldü. Ve sen, Clover, sana ihtiyarlığında destek olup sevinç bahşedecek doğurduğun o dört tay nerede? Her biri bir yaşında satıldı; onlardan hiçbirini ebediyen göremeyeceksin. Dört doğumun ve tarlalarda verdiği bütün bu emeğin karşılığında bugüne dek, acıdan ölmeyecek kadar bir azık payı ve bir ahır haricinde neyin var?

“Ve sürdürdüğümüz sefil hayatların dahi doğal sürelerine erişmelerine müsaade edilmiyor. Ben kendi hâlimden şikâyetçi değilim; zira ben talihli olanlardan biriyim. Ben on iki yaşındayım ve dört yüzü aşkın yavruya sahip oldum. Bir domuzun doğal yaşantısı böylece geçip gider. Lakin hiçbir hayvan, sonunda merhametsiz bıçaktan kaçamaz. Siz önümde oturan genç domuzlar, her biriniz bir sene içinde cellat kütüğünde bas bas bağıra bağıra can vereceksiniz.

Her birimiz bu dehşetengiz akıbeta uğrayacağız; inekler, domuzlar, tavuklar, koyunlar, herkes. Atları ve köpekleri dahi daha talihli bir alın yazısı beklemez. Sen, Boxer, senin o muhteşem kasların gücünü kaybettiği vakit, Jones boğazını kesip, zağarlar için kaynatacak olan hayvan mamacısına satacak. Köpeklere gelince, dişsiz ihtiyarlar olduklarında, Jones boyunlarına bir tuğla bağlayıp onları en yakın gölette boğuverecek.

“O vakit, vaziyet gün gibi ortada değil mi, yoldaşlar; öyle ki bu hayattaki bütün müsibetlerimiz insanların tiranlığından doğar. Şu Âdemoğlundan/İnsanoğlundan kurtulun, o zaman emeğimizin ürünü kendimize ait olacaktır. Neredeyse bir gecede zengin ve hür olabiliriz. O vakit ne yapmamız lazım gelir? İnsan ırkını devirmek için gece gündüz ruhen ve bedenen canla başla çalışmalıyız! Benim size kelimam budur, yoldaşlar: İsyân! Bu başkaldırı ne zaman gelip çatacak bilmem, bir hafta yahut asırlarca sürebilir lakin bildiğim şu ki ayağımın altındaki samanı gördüğümde nasıl eminsem adaletin de er ya da geç yerini bulacağından o kadar eminim. Kalan kısacık ömrünüz boyunca gözlerinizi bu ufka dikin, yoldaşlar! Ve en mühim olanı da gelecek nesillerin mücadeleyi zafere erişene değin sürdürmesi için benim bu kelimamı sizden sonra yerinizi alacak olanlara nakletmenizdir.

“Ve şunu hatırlınızda tutun, yoldaşlar, kararlılığınız katiyen sarsılmamalıdır. Hiçbir fikir sizi yoldan saptırmamalıdır. Şöyle dediklerinde onlara asla kulak vermeyin: İnsanlar ve hayvanların müşterek bir menfaati vardır; öyle ki birinin refahı diğerrinin de refahıdır. Bunlar külliyyen yalandır. İnsanoğlu kendisi dışında hiçbir mahlukun çıkarına hizmet etmez. Ve gelin biz hayvanlar arasında mükemmel bir birlik, muazzam bir yoldaşlık direnişi olsun. Tüm insanlar düşmandır. Tüm hayvanlar yoldaştır.”

O anda müthiş bir dağdağa oldu. Koca Reis konuşurken dört iri sıçan gizlice deliklerinden çıkıp arka ayakları üstüne oturup onu dinlemeye koyuldu. Köpekler ansızın onları gördü ve sıçanlar canlarını süratli, çevik bir şekilde deliklerine fırlayarak kurtardılar. Koca Reis

ayağını kaldırarak sessizlik buyurdu.

“Yoldaşlar,” dedi, “bu noktada çözülmesi gereken bir mesele var. Sıçanlar ve tavşanlar gibi vahşi hayvanlar, onlar bizim dostumuz mu yoksa düşmanımız mı? Gelin bunu oylamaya sunalım. Toplantıya şu soruyu yöneltiyorum: Sıçanlar bizim yoldaşlarımız mı?”

Bir an evvel oylama yapıldı ve ezici bir çoğunlukla sıçanların yoldaşlar olduğu hükmüne varıldı. Yalnız dört hayvan buna muhalifti: Üç köpek ve sonradan her iki görüşte de oy kullandığı keşfedilen kedi. Koca Reis sözlerini sürdürdü:

“Size bir çift lafım daha var: Yalnız tekrar ediyorum ki Âdemoğlu ve onun cümle geçim yollarına karşı husumet beslemenin her daim vazifeniz olduğunu hatırlınızda tutun. İki ayağı üzerinde yürüyen her mahlûk bir düşmandır. Dört ayağı üzerinde yürüyen her canlı yahut kanatlılar bir dosttur. Ve şunu kulağınıza küpe edin: İnsana karşı verdiğiniz kavga sakın ona benzemeyiniz. Onu hükümrânlığınız altına aldığınızda dahi, onun musibetlerini benimsemeyiniz. Hiçbir hayvan ebediyen bir evde yaşamamalı, bir yatakta uyumamalı, elbise giymemeli, içki içmemeli, tütün kullanmamalı, paraya el sürmemeli, ticaretle uğraşmamalı. Âdemoğlunun bütün alışkanlıkları şerdir. Ve her şeyden önemlisi, hiçbir hayvan kendi türü üzerinde hükümrânlık kurmamalıdır. İster güçlü, ister zayıf, ister zeki ister vasat olalım, biz hepimiz kardeşiz. Hiçbir hayvan asla ve asla bir başka hayvanı öldürmemelidir. Bütün hayvanlar eşittir.

“Ve şimdi yoldaşlar, size dün gece gördüğüm rüyadan bahsedeceğim. Bu rüyayı size tasvir edemem. Bu, âdemoğlu yok olduğunda, insan eli değmemiş doğal bir yeryüzünün rüyasıdır. Lakin bu bana uzun zaman evvel unuttuğum bir şeyi hatırlattı. Seneler önce, ben küçük bir domuz iken, annem ve diğer dişi domuzlar yalnız melodisini ve ilk üç kelimesini bildikleri eski bir şarkı söylerlerdi. Bu melodiyi çocukluğumdan hatırlıyorum amma velakin o zamandan beri çoktan hatırımdan silinip gitmişti. Gelin görün ki dün gece, rüyamda tekrar hatırıma geldi. Ve dahası, şarkının sözleri de geri döndü, hiç kuşukum yok ki bu bir zamanlar yaşamış olan hayvanlarca söylendi ve nesiller

boyunca hafızalardan silinip gitti. Şimdi size bu şarkıyı söyleyeceğim yoldaşlar. Ben kocadım ve sesim boğuk lakin size ezgiyi öğrettiğimde bunu kendi kendinize daha iyi seslendirebilirsiniz. Şarkının adı, *İngiltere'nin Hayvanları*.

Koca Reis boğazını temizledi ve şarkıyı söylemeye başladı. Dediği üzere sesi kısıkta lakin şarkıyı oldukça iyi söylemişti ve bu, *Clementine* ile *La Cucaracha* arasında bir şey olan coşkulu bir ezgiydi. Sözleri şöyleydi:

*İngiltere'nin Hayvanları, İrlanda'nın Hayvanları,
Her toprak parçasının ve diyarın hayvanları,
Sevinçli havadislerime kulak verin
Gelecek altın çağdan.*

*O gün er geç gelip çatacak,
Tiran âdemoğlu devrilecek,
Ve İngiltere'nin verimli tarlaları
Yalnız hayvanların ayakları altında çiğnenecek.*

*Burnumuzdaki halkalar ve
Sırtımızdaki koşumlar tarihe karışacak,
Gem ve mahmuz ebediyen paslanıp gidecek,
Bundan böyle gaddar kırbaçlar sırtımızda şaklamayacak.*

*Variyet aklın alamayacağı kadar artacak,
Buğday ve arpa, yulaflar ve saman,
Yonca, fasulyeler ve hayvan pancarları
O gün bizim olacaktır.*

*İngiltere tarlalarında canlılık ışıldayacak,
Suları daha bir berrak olacak,
Rüzgârları daha bir tatlı esecek
Bizi âzad edecek o gün gelip çattığında,*

*Biz o gün uğruna topyekûn canımızı dişimize takıp çalışmalıyız,
O gün tan ağarmadan ölsek de;
İnekler ve atlar, kazlar ile hindiler
Cümlemiz özgürlük aşkına kanımızın
son damlasına kadar çalışıp didinmeliyiz.*

*İngiltere'nin Hayvanları, İrlanda'nın Hayvanları,
Her bir toprak parçasının ve diyarın hayvanları,
Sevinçli havadislerimi can kulağıyla dinleyip müjdeleyin
Gelecek altın çağdan.*

Bu şarkının söylenmesi, hayvanları en vahşi coşkulara boğdu. Neredeyse Reis şarkının sonuna gelmeden, bütün ahali onu kendi kendilerine söylemeye başladı. Aralarında en akli kıt olanları dahi ezgiyi ve birkaç sözünü çoktan bellemişti. Domuzlar ve köpekler gibi parlak zekâlılara gelince, bütün şarkıyı baştan sona birkaç dakika içerisinde sular seller gibi ezberlediler. Bunun ardından, birkaç ilk denemeden sonra, cümle çiftlik mahşeri bir birlik beraberlik içre *İngiltere'nin Hayvanları* şarkısına gark oluverdi. İnekler onu böğürdü, köpekler onu inledi, koyunlar onu meledi, atlar onu kişnedi, ördekler onu vakladı. Şarkıyla öylesine mest oldular ki; onu anında ardı ardına baştan sona beş kez söylediler ve şayet müdahale edilmeseydi belki de onu bütün gece söylemeye devam ederlerdi.

Ne yazık ki bu dağdağa, yataktan dışarı sıçrayıp avluda bir tilki olduğuna hükmeden Bay Jones'u uyandırdı. Her daim yatak odasının bir köşesinde duran silahı kapıp, kör karanlığa bütün şarjörüyle altı el ateş etti. Saçmalar ahırın duvarına gömüldü ve toplantı alelacele dağılıp gitti. Herkesler kendi uyku yerlerine kaçtı. Kuşlar tüneklerine atladı, hayvanlar saman içre çöktü ve cümle çiftlik bir anda uykuya dalıverdi.

II

Üç gece sonra Koca Reis, uykusunda huzur içinde göçüp gitti. Bedeni meyve bahçesine gömüldü.

Bu hadise mart başlarında cereyan etti. Ardından gelen üç ay süresince bir hayli gizli eylem gerçekleştirildi. Reisin söylevi, çiftlikteki zeki hayvanlara hayata dair yepyeni bir bakış açısı kazandı. Reis İsyana dair kehanette bulunduğu anda, onun ne vakit gelip çatacağını bilmiyorlardı; bunun onların ömründe gerçekleşeceğini düşünmek için bir sebepleri yoktu; amma velakin bunun için hazırlıklar yapmanın onların vazifesi olduğunu apaçık idrak ettiler. Ötekileri eğitmek ve örgütlemek, doğal olarak, umumiyetle bütün hayvanların en zekisi olarak bilinen domuzların üzerine düştü. Domuzların en önde geleni, Bay Jones'un satmak için yetiştirdiği Snowball ve Napoleon adında iki genç damızlık erkek domuz idi. Napoleon izbandut gibi, azılı bir görünüşe sahipti, bir Berkshire domuzu idi, çiftlikteki tek Berkshire olan kendisiydi. Pek konuşmazdı amma kendi bildiğini okumakla ünlüydü. Snowball Napoleon'dan daha hayat doluydu; daha hızlı konuşurdu ve daha buluşçu idi lakin aynı karakter derinliğine sahip olduğu düşünülmezdi. Çiftlikteki tüm diğer erkek domuzlar, kesim için yetiştirilip besiye çekiliyordu. Onların arasında en çok tanınan yusuvarlak yanakları, kırpışık duran gözleri, atik hareketleri ve tiz sesi ile Squealer adında küçük, şişko bir domuzdu. O, mükemmel bir hatipti ve kimi müşkül mevzuları tartışırken, her nasılsa son derece ikna edici olan bir yerden bir yere atlayıp zıplama ve kuyruk sallama taktiğine başvururdu. Ötekiler, Squealer'ın esasen kara olanı ak diye yutturabileceğini söylerlerdi.

Bu üçü, Koca Reis'in öğretilerini dantel gibi incelikle işleyerek tam bir düşünce sistemi hâline getirip ona Hayvanizm adını verdiler.

Haftada birkaç gece, Bay Jones uyuduktan sonra, ahırda gizli toplanmalar düzenliyor ve Hayvanizm ilkelerini ötekilere izah ediyorlardı. Başlangıçta hayvan ahalisi büyük bir ahmaklık ve ilgisizlikle toplanırdılar. Kimi hayvanlar, “Efendi” diye atıfta buldukları Bay Jones’a sadakatli olma vazifesinden dem vurdu yahut da “Bizi Bay Jones besliyor, şayet giderse, açlıktan ölüyoruz,” gibi ilkel yorumlar yaptı. Öbürleri, “Biz öldükten sonra ne olup biteceği niçin umurumuzda olsun ki?” yahut da “Şayet bu İsyân’ın gerçekleşmesi her halükarda kaçınılmaz ise biz bunun için ha çalışmışız ha çalışmamışız ne fark eder ki?” gibi sorular sordular ve domuzlar bunun Hayvanizm ruhuna aykırı olduğunu idrak etmelerini sağlamak için muazzam bir müşkülâtle karşı karşıya geldi. Hepsinin içinde en ahmakça soru ak kısırak Mollie’den geldi. Snowball’a yönelttiği ilk soru: “İsyân’dan sonra hâlâ şeker var olacak mı?”

“Hayır,” dedi Snowball katiyetle. “Bizim bu çiftlikte şeker üretmemiz için bir araç yoktur. Ayrıca şeker senin neyine gerek? İsteddiğin kadar yulaf ve samana sahip olacaksın.”

“Ve yine yelelerime kurdele takmama izin verilecek mi?” diye sordu Mollie.

“Yoldaş,” dedi Snowball, “senin inanılmaz düşkün olduğun o kurdeleler, kölelik nişanesidir. Özgürlüğün kurdelelerden daha değerli olduğuna aklın ermez mi senin?”

Mollie ona hak verdi amma velakin sesi kulağa çok da ikna olmuş gibi gelmedi.

Üstelik domuzlar, evcil kuzgun Moses’in ortaya attığı yalanlara karşı koymak için daha da büyük bir savaş verdiler. Moses, Bay Jones’un gözde ehil hayvanı olup, casus ve gammaz idi; gelin görün ki ağzı zekice laf yapardı. Öldüklerinde bütün hayvanların gideceği Şeker Dağı adında gizemli bir ülkenin var olduğunu bildiğini iddia ediyordu. Moses’in dediğine göre ülke yukarıda semada, bulutların az ötesinde kurulmuş idi. Şeker Dağı’nda haftanın yedi günü birden pazar idi, bütün bir yıl boyu yonca mevsimiydi ve çalılıklarda küp şeker ile keten tohumu küspesi yetişiyordu. Hayvanlar Moses’den

nefret ediyordu zira kendisi ha bire masal anlatıyor ve hiçbir iş yapmıyordu; gelgelelim kimileri Şeker Dağı'na inanmıştı ve domuzlar böyle bir yerin namevcut olduğuna dair onları ikna etmek adına çetin münakaşalara girmeye mecbur kalıyordu.

Onların en sadık yandaşları, iki yük beygiri Boxer ve Clover idi. Bu ikisi, kendilerine ait herhangi bir fikre sahibi olmakta bir hayli zorlanıyor; amma velakin bir zamanlar domuzları hocaları olarak kabul etmiş olmaları hasebiyle onlara söylenen her şeyi derinden benimsiyor ve basit iddialarla diğer hayvanlara aktarıyorlardı. Ahır-daki gizli toplantılara katılma ve her toplantı sonunda İngiltere'nin Hayvanları marşına giriş yapma görevini muhakkak yerine getiriyorlardı.

O vakitler, beklenmedik bir şekilde, İsyân hiç kimsenin ummayacağı kadar erken ve çok daha kolay bir biçimde başarıya ulaşmıştı. Eski yıllarda Bay Jones katı bir efendi ve adamakıllı bir çiftçi olmasına karşın, sonraki senelerde kötü günlerin kucağına düşmüştü. Bir davayı kaybettikten sonra, kendini sağlığına iyi gelmeyecek denli içkiye vermişti. Bütün günler boyunca mutfaktaki Windsor sandalyesine yerleşip; gazete okuyor, içki içiyor ve ara sıra Moses'i birasında ıslatılmış ekme kırıntılarıyla besliyordu. Adamları aylaktı ve dürüst değildi; tarlalar yabancı otlarla doluydu, binalara çatı inşa etmek gerekiyor, çitlere özen gösterilmiyordu ve hayvanlar yetersiz besleniyordu.

Temmuz gelip çattı ve samanlar neredeyse biçilmeye hazırды. Yazın ortalarında bir cumartesi akşamı, Bay Jones Willindon'a gitti ve Red Lion meyhanesinde öyle bir kafayı çekti ki pazar öğlenine kadar geri dönmedi. Adamlar sabah erkenden inekleri sağıp, hayvanları besleme zahmetine katlanmaksızın tavşan avına çıktılar. Bay Jones döndüğünde, yüzünde *News of the World* gazetesi ile oturma odasının sofasında uyuyakaldı; böylece akşam gelip çatinca hayvanlar hâlâ doyurulmamıştı. En nihayetinde artık açlığa dayanamadılar. İneklerden biri, boynuzlarıyla ambar barakasının kapını kırdı ve bütün hayvanlar sandıklardan kendilerini beslemeye koyuldu. Bay Jones ancak o vakit uyandı. Ve bir anda o ve dört adamı ambara

grip, ellerindeki kırbaçları dört yana savurdular. Bu, aç hayvanların katlanabileceğinden ağırdı. Her ne kadar evvelce bu tür bir plan yapmamış olsalar da topyekûn işkencecilerinin üzerine atıldılar. Jones ve adamları, ansızın kendilerini dört bir yandan tos vurulup tekmelenirken buldu. Vaziyet iyice kontrollerinden çıkmıştı. Daha evvel hiç hayvanların böyle davrandıklarını görmemişlerdi ve keyfi yere dövüp, kötü muameleye tabi tuttukları bu yaratıkların ani ayaklanması, onları neredeyse iliklerine dek dehşete düşürmüştü. Sadece bir-iki dakika içerisinde kendilerini savunmaya çalışmaktan vazgeçtiler ve tabanları yağladılar. Bir dakika sonra beşi birden at arabalarına atlayıp, zafer kazanmış hayvanlar arkalarına düşmüş vaziyette ana yola çıkan engebeli yoldan uçarcasına aşağı indi. Bayan Jones yatak odasının penceresinden bakıp neler olduğunu gördükten sonra; kilim bir heybeye birkaç öteberisini atıp, sinsice başka bir yoldan çiftlikten tüydü. Moses tüneğinden fırlayıp, alabildiğine gaklayarak onun peşinden uçup gitti. Bu sırada hayvanlar Jones ve adamlarını yoldan dışarı kovalayıp, arkadaki beş demirli giriş kapısını çarparak kapattılar. Ve böylece daha ne olup bittiğini anlayamadan, İsyan tümünden başarıyla tamama ermişti: Bay Jones def edilmiş ve Beylik Çiftliği onların mülkü oluvermişti. Hayvanlar ilk birkaç dakika, yaver giden talihlerine güçlkle inanabildi. İlk eylemleri, adeta toprakları üzerinde hiçbir insanoğlunun herhangi bir yerde saklanmadığından katiyen emin olmak için derhal tek vücut olup çiftliğin hudutları civarında dörtnala koşmak oldu; ardından Jones'un nefret ettikleri hükümranlığının son izlerini silip süpürmek için tekrar çiftlik binalarına hücum ettiler. Ahırın sonundaki koşum odası kapısı kırılıp ardına kadar dayanmıştı; bir yığın gem, burun halkaları, köpek zincirleri, Bay Jones'un domuzları ve koyunları hadım etmekte kullanmış olduğu merhametsiz bıçaklar topyekûn kuyuya atılmıştı. Dizginler, yularlar, at gözlükleri, haysiyete yakışmaz yem torbaları, avluda yakılan çöp ateşine atıldı. Tabii ki kırbaçlar da... Bütün hayvanlar ateşe atılan kırbaçları görünce neşeyle oynayıp, ordan oraya hoplayıp zıpladılar. Snowball da aynı zamanda pazara çıkarılma zamanlarında atların

yelelerinin ve kuyruklarının süslendirilmesinde kullanılan kurdeleleri ateşe attı. “Kurdelelerin” dedi “insanların işareti olan giysiler gibi düşünülmesi gerekir. Bütün hayvanlar çiplak olmalıdır.”

Boxer bunu duyduğunda, sinekleri kulaklarından uzak tutmak için giydirilen küçük hasır şapkayı kapıp, geri kalanlarla birlikte alevlere fırlatıverdi.

Çok geçmeden, hayvanlar kendilerine Bay Jones’u hatırlatan her şeyi mahvettiler. Ardından Napoleon, onları ambar barakasına götürüp bütün ahaliye iki misli mısır payı, her köpeğe iki bisküvi dağıttı. Sonra yedi kez koşarak baştan sona İngiltere’nin *Hayvanları’nı* söylediler ve arkasından gece için yerlerine yerleşip daha evvel hiç uyumadıkları kadar güzel bir uyku çektiler.

Ancak her zamanki gibi şafak vakti uyanıp; ansızın vuku bulan şaşaalı hadiseyi anımsayarak cümbür cemaat çayırlara akın ettiler. Çimenliğin az aşağısında çiftlik manzarasının büyük bir bölümünü ayaklar altına seren bir tepecik vardı. Hayvanlar onun tepesine hücum ederek arı gün ışığında manzaranın seyrine dalıp gittiler. Evet, bu onlara aitti; hem de gördükleri her ne varsa onların mülküydü. Bu düşünceyle vecd içre; döne döne, güle oynaya, hoplayıp zıplayarak, müthiş coşku sıçrayışlarıyla havalara uçtular. Çiy damlacıklarında yuvarlandılar, tatlı yaz otlarından ağız dolusu kopardılar, kara yeryüzünün toprağında tepinip onun bin bir türlü mis gibi rayıhasını içlerine çektiler. Ardından bütün bir çiftlikte teftiş turu yapıp; sürülmüş toprakları, otlakları, meyve bahçesini, göleti, koruyu, dilsiz bir hayranlıkla gözden geçirdiler. Adeta bütün bunların hiçbirisine ömürlerinde hiç rastlamamışlardı ve şimdi dahi bunun kendilerine ait olduğuna güçlkle inanabiliyorlardı. Derken çiftlik binalarına doğru sıra hâlinde yöneldiler ve çiftliğin kapısında sessiz sedasız öylece durdular. Bu da onların mülküydü amma velakin içeri adım atmaya korkuyorlardı. Lakin bir anda Snowball ve Napoleon kapıyı omuz vurup açtı ve hayvanlar herhangi bir şeyi ürkütmemek için muazzam bir ihtimamla yürüyerek, yine tek sıra hâlinde içeri girdi. Ayak uçlarında odadan odaya geçtile; bir fısıltıdan öte konuşmaktan korkarak,

inanılmaz lüks yaşama dehşetli bir huşu içre öylece bakakaldılar: Kuş tüyünden döşekleriyle yataklara, aynalara, at kılından kanepeye, Brüksel halısına, misafir odasındaki şömüne rafı üzerinde asılı taş baskı Kraliçe Victoria resmine... Mollie'nin kaybolduğunu anladıklarında, tam da merdivenden aşağı inmekteydiler. Geri döndüklerinde hayvanlar, kırsağın arkada bıraktıkları en iyi yatak odasında kaldığını keşfettiler. Bayan Jones'un makyaj masasından bir parça mavi kurdele alıp omzuna atmış ve haddinden fazla budalaca bir edayla aynada kendisine hayran kalmıştı. Öbürleri onu bir güzel azarlayıp dışarı çıktılar. Mutfakta asılı bir kısım pastırma defin maksadıyla dışarı çıkarılmış, bulaşıkhanedeki bira fıçısı Boxer'in bir çiftesiyle delinmiş, evde bundan gayrı herhangi bir şeye el sürülmemişti. Çiflik evinin müze olarak korunması için oracıkta oy birliğiyle bir karar alınmıştı. Bütün ahali, orada ebediyen hiçbir hayvanın yaşamaması gerektiği yolunda fikir birliğine varmıştı.

Hayvanlar kahvaltılarını etti ve Snowball ile Napoleon onları tekrar bir araya topladı. "Yoldaşlar," dedi Snowball "saat altı buçuk ve önümüzde uzun bir gün var. Bugün ot biçip kurutma işine koyulalım. Amma velakin evvela ele alınması lazım olan bir başka mesele daha var."

Domuzlar o anda, son üç aydır Bay Jones'un çocuklarına ait ve çöp yığınının atılmış eski bir heceleme kitabını alarak kendi kendilerine okuma yazma öğrendiklerini ifşa ettiler. Napoleon siyah ve beyaz boya kaplarını almaya gönderildi ve ana yola çıkan beş parmaklıklıklı geçide giden yoldan aşağı indi. Derken Snowball (zira en iyi yazan Snowball idi) ön ayak butları arasına bir fırça alıp, geçidin üst parmaklığındaki BEYLİK ÇİFTLİĞİ yazısını boyayla silerek; yerine HAYVAN ÇİFTLİĞİ yazdı. Bundan böyle çiftliğin adı bu olacaktı. Bu hadisenin ardından Snowball ve Napoleon, büyük ahırın dip duvarına dayama işi maksadı ile merdiveni getirmeye yollandı. Onlar, domuzların son üç aydır çalıştıkları dersler yoluyla Hayvanizm ilkelelerini Yedi Emir hâlinde kısaltmayı başardıklarını açıkladılar. Bu Yedi Emir o an duvara kazınacak; Hayvan Çiftliği'nin tüm hayvanlarının